

مبلغان و سنتهای حسنه

واحد احیاء سنتهای حسنه

شاخصهای عملی در اجرای دستورات شریعت بوده‌اند و راه و رسم زندگی آنها همیشه فراروی مسلمانان بوده است. آنها سنتهای حسنه و گرانبهایی را پی ریزی کردند که هر یک به نوبه خود صفابخش کانون زندگی مسلمانان بود؛ اما با گذر زمان و به تدریج، برخی از این سنتهای راستین به وادی فراموشی سپرده شده و در سایه فراموشی هر یک از آنها مشکلات بزرگی در زندگی مسلمانان نمایان گردید و اینک خلاءهای ناشی از عمل نکردن به این سنتها در زندگی اجتماعی مسلمانان به صورت جدی مشهود است.

مشکلات ناشی از متروک ماندن

قال رسول الله ﷺ: «مَنْ تَسَّرَ سُنَّةَ حَسَنَةً فَلَهُ أَجْرٌ مِّنْ عَمَلِ بِهَا؛ هر کس سنت نیکویی را پایه گذاری کند، ثواب کسی که به آن عمل می‌کند، برای او خواهد بود.»

مقدمه

ادیان الهی آمده‌اند تا راه و رسم بهتر زندگی کردن را به انسانها بیاموزند. اسلام نیز به عنوان آخرین و کامل‌ترین دین الهی، بهترین دستورها را در جهت رشد و تعالی انسان از جمله در زندگی اجتماعی او ارائه کرده است. پیامبر عظیم الشان اسلام و ائمه معصومین علیهم‌السلام بهترین الگوها و

فعالیت تبلیغاتی باید به صورت منظم و بدون وقفه باشد. نباید توقع داشت با فعالیتی اندک، یک سنت در جامعه تحقق پیدا کند، بلکه باید در این راه، برای مدت طولانی، استقامت و پشتکار داشته باشیم.

منکر و یا شرکت فعال در مساجد و نماز جماعت.

سنتهای فراموش شده، سنتهایی هستند که در بین مردم متروک و مطرود شده، حتی عمل به آنها در بعضی موارد با عکس العمل های منفی مواجه می شود، مانند: ازدواج موقت یا ساده زیستی و دوری از تجمل.

سنتهای سیئه، سنن غلط و غیر اسلامی هستند که دامنگیر اجتماع شده و جانشین فرهنگ و سنتهای حسنه شده اند. تعداد این سنتها زیاد و اثرات

سنت و روش معصومین علیهم السلام همت والای مبلغان و روحانیان محترم را جهت احیاء و ترویج سنتهای حسنه می طلبد تا ان شاء الله در سایه این تلاش و کوشش مقدس شاهد رفع معضلات و خلاءهای موجود باشیم.

تقسیم بندی سنتها

سنتها را می توان به حسنه و سیئه تقسیم نمود و سنتهای حسنه را به سنتهای رایج، به سمت رواج، کم رواج و متروک، تقسیم کرد.

سنتهای رایج، سنی هستند که اکنون در بین مردم دائر و برقراراند، مانند: توسل به اهل بیت علیهم السلام.

سنتهای به سمت رواج، سنی هستند که با اقدام و تلاش عده ای افراد دل سوز، در حال ترویج می باشند و بحمدالله با مرور زمان گستره این سنن رو به افزایش است، مانند: تفسیر قرآن و اعتکاف.

سنتهای کم رواج، سنتهایی هستند که اگر چه کاملاً متروک نشده، ولی از دوران و اوج افتاده اند و روز به روز حضور آنها در جامعه کمرنگ تر می شود، مانند: امر به معروف و نهی از

سیئات شود؛ به عبارت دیگر عمل به آن بستر مناسبی برای شناخت سنتهای حسنه و سیئه و عزم بر عمل نسبت به اولی و ترک دومی فراهم آورد.

ب. با انزجار و مقاومت عمومی مواجه نشود؛ یعنی، مجبور نباشیم برای اثبات آن موضوع با عموم مردم درگیر شویم که در این صورت هم فرصتها را از دست می‌دهیم و هم اعتماد عمومی را از خود سلب می‌کنیم و زمینه فعالیت از دست می‌رود.

ج. مطرح کردن این سنت در ابتدا به نظر مردم خیلی راحت و سهل جلوه کند و به عبارت دیگر روش ما به نحوی باشد که سبب سر درگمی و یا در صورت ادامه، موجب خستگی و ملالت نگردد.

قرآن و پایه گذاری سنتهای حسنه خداوند تبارک و تعالی برای جدا کردن مردم از سنتهای جاهلی و آشنایی آنها با سنتهای اسلامی، به صورت سهل و آسان و با شعار موجز «قولوا لا اله الا الله تفلحوا» شروع می‌نماید. با اینکه همین جمله «لا اله الا الله» و اعتقاد به آن، متضمن تمامی معارف و اعتقادات و

و گسترده‌گی آنها نیز فراوان است، مانند: اسراف، تجمل‌گرایی، لهو و لعب، چشم و هم چشمی، خودخواهی و....

وظیفه مبلغان

شکی نیست که همه ما موظفیم به هر نحو ممکن در جهت طرد و کنار گذاشتن سنتهای سیئه، و ترویج و احیاء سنتهای حسنه متروک و یا کم رواج، اقدام و تلاش نماییم. البته با عنایت به کثرت سنتهای حسنه متروک و کم رواج و سنتهای سیئه رایج و توجه به این مطلب که احیاء و ترویج یک سنت، گاهی ماهها و سالها زمان و تلاش مداوم می‌طلبد، باید در صدد این امر باشیم که موضوعی از سنتهای حسنه را انتخاب کنیم و بیشتر بر روی آن متمرکز شویم که از اهمیت خاصی برخوردار باشد. از اینرو برای شناخت اولویستها در این امر مواردی بیان می‌شود:

الف. نسبت به سنتهای دیگر جامعیت داشته باشد و عمل به آن به طور مستقیم و یا غیر مستقیم منجر به عمل به سنتهای حسنه دیگر و ترک

شرکت فعال در مسجد و نماز جماعت، بستر مناسبی برای فراگیری سنتهای حسنه و سیئه و عمل به اولی و ترک دومی است و بدین ترتیب، اگر این امر شیوع پیدا کند، در سایه آن می توانیم جامعه‌ای سالم و بالنده داشته باشیم.

ترویج سنتهای حسنه و طرد سنتهای سیئه دنبال چنین راهی باشیم.
سنت حسنه منتخب
 با توجه به مطالبی که گذشت، موضوعی که به نظر حائز شرائط و مراتب مذکور باشد، می تواند «احیاء مساجد» به معنای شرکت فعال در مسجد و «برگزاری نماز جماعت» باشد.

شرکت فعال در مسجد و نماز جماعت، بستر مناسبی برای فراگیری سنتهای حسنه و سیئه و عمل به اولی و ترک دومی است و بدین ترتیب، اگر این امر شیوع پیدا کند، در سایه آن می توانیم جامعه‌ای سالم و بالنده داشته باشیم.

برای تشویق مردم به آمدن به مسجد می توان از آیات و روایات مربوط به مسجد بهره گرفت و فوائد علمی، اجتماعی و اخلاقی رفت و آمد به مسجد را بیان نمود. همچنین می توان از سخنان امام راحل و مقام معظم رهبری استفاده کرد.

شیوه کلی احیاء و ترویج سنت

حسنه

اخلاقیات و روشهای حقه است و دستورات قرآنی همه، شرح و تفسیر این کلام موجز است؛ ولی به نظر ساده، جذاب و خیلی زیباست و بدین ترتیب، طالب فلاح و رستگاری با کوشش بیشتری جذب شده و از سختی راه و مشکلات بعدی و زیادی تکالیف وحشت زده نمی شود.

به جاست ما هم برای احیاء و

سنت‌های حسنه مشکلی نداریم؛ مثلاً بحث شرکت فعال در مسجد، امری است که مورد اعتقاد همه می‌باشد، اما در عین حال رواج شایسته ندارد.

باید طوری تبلیغ کرد که افکار عمومی تحت تأثیر قرار گرفته و جو مناسب برای این کار به وجود آید؛ به صورتی که مثلاً هنگام اذان، مغازه دارها کسب و کار را رها کنند و به مسجد بروند و اگر چند نفر هم یافت می‌شوند که تمایل ندارند، جو، آن چنان قوی باشد که نتوانند مقاومت کنند و برای هماهنگی روانه مسجد شوند.

ویژگیهای تبلیغ

همان طور که گفته شد یک فعالیت تبلیغی، می‌بایست آن چنان باشد که تأثیر گذاری فراگیر بر روی مردم داشته باشد و خواه ناخواه عموم مردم به سوی هدف مورد نظر حرکت کنند. برای رسیدن به این منظور، تبلیغات ما در باب سنت‌های حسنه باید دارای ویژگیهای زیر باشد:

الف. وجود مطالب و محتوای معتبر و

غنی: اگر می‌خواهیم مردم را به سوی

روش تبلیغی کشورهای تولید کننده و صنعتی، برای فروش و مصرف اجناس خود به این گونه است که روی رفتار مصرف کنندگان و مخاطبان خود تأثیر می‌گذارد؛ بدین معنا که برای آنها مهم نیست مصرف کنندگان کالاهایشان، چه اعتقاد و ایده‌ای دارند، بلکه تمام سعیشان این است که مخاطب با هر اعتقادی که دارد، همواره تحت تأثیر تبلیغات آنها قرار گرفته و کالاهای آنها را مصرف کند.

برای رسیدن به هدف مذکور، به صورت گسترده، پی در پی، مستمر و متمرکز تبلیغات کرده و مخاطب خود را زیر رگبار و بمباران تبلیغاتی گرفته و چنان عمل می‌کنند که بالاخره جو موافق با منظور خود را به دست آورده، رفتار مخاطب را به سوی مصرف کالاهای مورد نظرشان سوق دهند.

مبلغان محترم برای ترویج و تبلیغ سنت‌های حسنه (از جمله مشارکت فعال در مسجد و نماز جماعت) باید از شیوه اثر گذاری بر رفتار مردم کمک بگیرند.

ما معمولاً از حیث اعتقاد به

**برای تأثیر بیشتر تبلیغات
باید بر یک موضوع و مورد
خاص که مورد نظر ماست،
متمركز باشیم و از
پراکنده‌گویی و فعالیت در
زمینه‌های مختلف پرهیز**

نماییم

ه. تنوع: تنوع مواد و محتوا نیز در ترویج و احیاء یک سنت حسنه، نقش به‌سزایی دارد؛ مثلاً آیات، احادیث، تفسیر، شعر، قصه، مقاله، نقاشی، عکس، طرح گرافیکی و...

در پایان از خداوند متعال می‌خواهیم همه مبلغان محترم را که در راه احیاء سنتهای حسنه گام بر می‌دارند با عنایات خاصه خود موفق و مؤید بدارد. و از همه مبلغان دل‌سوز می‌خواهیم، چنانچه در این خصوص نظرات اصلاحی دارند، با واحد احیاء سنتهای حسنه معاونت تبلیغ و آموزشهای کاربردی حوزه علمیه قم در میان بگذارند.

یکی از سنتهای حسنه اسلامی رهنمون باشیم، لازم است در این زمینه آگاهی کافی داشته و موارد تبلیغاتی ما دارای اعتبار و از منابع صحیح و مسلم باشد. ب. **گسترده‌گی فعالیت:** تبلیغات در این زمینه برای اثرگذاری باید در سطح وسیعی از جمله: بر منابر و در کلاسها، صدا و سیما، روزنامه‌ها، کتب، نشریات و پلاکاردها و... صورت پذیرد.

ج. **تمركز:** برای تأثیر بیشتر تبلیغات باید بر یک موضوع و مورد خاص که مورد نظر ماست، متمركز باشیم و از پراکنده‌گویی و فعالیت در زمینه‌های مختلف پرهیز نماییم و از طرفی این سنت حسنه جامع باشد؛ یعنی بتواند بستر مناسبی برای احیاء سنتهای حسنه دیگر فراهم آورد، مانند: احیاء مساجد (شرکت فعال مردم در مسجد و نماز جماعت).

د. **تداوم:** فعالیت تبلیغاتی باید به صورت منظم و بدون وقفه باشد. نباید توقع داشت با فعالیتی اندک، یک سنت در جامعه تحقق پیدا کند، بلکه باید در این راه، برای مدت طولانی، استقامت و پشتکار داشته باشیم.